

W DRODZE DO WIECZERNIKA

Katecheza inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii

Program nauczania religii

dla klas I-III szkoły podstawowej

Numer programu AZ-1-01/10

Program „W drodze do Wieczernika” wypełnia założenia katechezy inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii dzieci klas I-III szkoły podstawowej. Założenia nauczania religii zmierzają do inicjowania

wychowania religijno-moralnego uczniów w duchu sakramentu chrztu, pokuty i Eucharystii. W klasie I większy akcent położony jest na osobiste przeżywanie wiary przez sześciolatka, w klasach II i III - na doświadczenie

wspólnoty, poznawanie i spotkanie Boga z innymi ludźmi.

Umiejętności liturgiczne, których na tym etapie uczy się katechizowany, wiążą się z jego podstawowymi doświadczeniami życiowymi. Program poszczególnych klas koncentruje się wokół następujących treści:

- Klasa I - *Jesteśmy w rodzinie Pana Jezusa.*
- Klasa II - *Kochamy Pana Jezusa.*
- Klasa III - *Przyjmujemy Pana Jezusa.*

Cele katechetyczne - wymagania ogólne

I. Interpretacja życia w świetle wiary. Uczeń pogłębia świadomość dzieciństwa

Bożego rozpoczętego na chrzcie świętym i odnajduje ślady Boga w otaczającym świecie; poznaje podstawowe prawdy wiary.

II. Wprowadzenie w rozumienie sakramentów Eucharystii oraz pokuty i pojednania. Uczeń poznaje cel uczestnictwa w Eucharystii i sakra

W DRODZE DO WIECZERNIKA

mentu pokuty i pojednania, nabywa motywację do regularnego i pogłębianego

uczestnictwa w tych sakramentach.

III. Kontakt z Bogiem w liturgii i modlitwie. Uczeń poznaje sposoby

uczestniczenia w liturgii, zwłaszcza we Mszy Świętej oraz wydarzeniach roku liturgicznego; pogłębia umiejętność wyrażania w znakach własnej religijności; rozwija sposoby uczestniczenia w modlitwie dziękczynienia, uwielbienia, przeproszenia i prośby.

IV. Postawa moralna. Uczeń pogłębia rozumienie Przykazań Bożych, a także motywację wiary w ich przestrzeganiu; rozwija umiejętności społeczne

niezbędne do życia w grupie rówieśników, rodzinie i szkole.

Klasa I szkoły podstawowej

JESTEŚMY W RODZINIE PANA JEZUSA

W klasie I dziecko wchodzi w nową dla niego rzeczywistość, jaką jest szkoła. Podjęcie nauki szkolnej wiąże się z różnego rodzaju spotkaniami, przede wszystkim z rówieśnikami, nauczycielami i katechetami. Jest to dobra okazja, aby dziecko poznało i rozwinęło w sobie podstawowe umiejętności komunikacyjne i społeczne. Te umiejętności są równocześnie przydatne podczas przeżywania liturgii eucharystycznej, do której dziecko od I klasy szkoły podstawowej jest przygotowywane.

Odkrywanie śladów Boga przez dziecko dokonuje się w różnych miejscach i sytuacjach, przede wszystkim w domu rodzinnym, w szkole, w kościele i w środowisku. Nauczanie religii ma pomóc dziecku w obudzeniu wrażliwości religijnej i rozpoznawaniu religijnych przejawów życia.

Program uwzględnia charakterystyczne cechy rozwoju psychofizycznego i społeczno-religijnego pierwszoklasistów. Podstawowym źródłem treści oraz uporządkowania materiału są obrzędy chrztu świętego, które pozwalają na syntetyczne przedstawienie teologiczno-antropologicznych aspektów pierwszego sakramentu inicjacji chrześcijańskiej oraz jego egzystencjalnego

znaczenia w rozwoju religijności i wiary katechizowanych dzieci. Stąd też wynika konieczność stopniowego wprowadzania wychowanków

w rozpoznawanie oraz religijną interpretację znaków i symboli związanych z celebrowaniem sakramentów w Kościele.

1. Witam - Bądź pozdrowiony, Panie

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w życie zespołu klasowego jako katechetycznej wspólnoty dzieci Bożych.

36 W DRODZE DO WIECZERNIKA

- Zapoznanie z pozdrowieniami świeckimi i chrześcijańskimi.
- Ukazanie Biblii jako Księgi będącej listem kochającego Ojca do ludzi.
- Poznanie prawdy, że chrzest włącza do rodziny Jezusa.
- Zapoznanie z podstawowymi dialogami stosowanymi w chrzcielnej liturgii słowa.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec znaku krzyża i świątyni jako domu Bożego oraz osób dorosłych i innych dzieci.
- Kształtowanie umiejętności słuchania słów Boga.
- Kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi.
- Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny Jezusa.

Treści

- Formy powitań oraz pozdrowień świeckich i chrześcijańskich.
- Wystrój sali katechetycznej w szkole.
- Świątynia chrześcijańska jako dom Boży.
- Osoby związane z przyjęciem dzieci do Kościoła jako rodziny Jezusa.
- Jezus w imieniu Boga Ojca wita i pozdrawia ludzi.
- Znak krzyża; krzyż w kościele, domu rodzinnym, sali szkolnej itp.
- Biblia - Księga nad księgami i list kochającego Boga do ludzi.
- Bóg przez Anioła pozdrawia Maryję i objawia Jej, że będzie Matką Jezusa.
- Modlitwy oraz odpowiednio dobrane pieśni i piosenki religijne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna religijne znaczenie krzyża,
- wie, że kościół jest miejscem spotkania z Bogiem, miejscem modlitwy,
- wymienia przedmioty kultu znajdujące się w kościele,
- wie, jak zachować się w świątyni - domu Bożym,
- wie, że wiarę w Boga wyrażamy, używając pozdrowień chrześcijańskich i innych gestów,
- wyjaśnia, dlaczego Pismo Święte jest najważniejszą Księgą na świecie,
- zna modlitwę *Zdrowaś Maryjo*,
- z szacunkiem odnosi się do osób dorosłych i innych dzieci,
- wskazuje, jak tworzyć wspólnotę i jedność w klasie, rodzinie.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 37

2. Dziękuję i chwalebę - Chwała na wysokości Bogu

Cele katechetyczne

- Ukazanie dobrego Boga, który obdarowuje człowieka różnymi darami.
- Odkrywanie darów Boga w otaczającym świecie, codziennym życiu i w kościele.
- Umacnianie postawy wdzięczności i dziękczynienia Bogu za Jego dary: stworzony świat, życie, talenty, zdolności.
- Kształtowanie postawy miłości i szacunku wobec Jezusa obecnego w sakramentach świętych.
- Kształtowanie umiejętności związanych z dziękowaniem i oddawaniem chwały Bogu.
- Kształtowanie postawy zaufania Bogu i zawierzenia Mu.
- Kształtowanie postawy podjęcia walki ze swoimi słabościami.

Treści

- Sposoby dziękowania oraz wyrażania podziwu i uznania.
- Woda jako dar Boga w życiu ludzi.

- Rodzina Jezusa podziwia Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela wody, która oczyszcza i podtrzymuje życie.
- Chrzest wielkim darem miłości Bożej; jestem dzieckiem Boga Ojca.
- Maryja chwali Boga: „Wielbi dusza moja Pana”.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki pomocne w interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- odnajduje w codzienności ślady Bożych darów i umie za nie dziękować Bogu-Stwórcy,
- wie, że Święta Rodzina jest przykładem życia dla naszych rodzin,
- wie, czym jest chrzest święty w życiu człowieka,
- zna symbolikę wody i chrzcielnicy,
- wie, w jaki sposób może stawać się lepszym człowiekiem,
- wie, że okazywanie radości jest jednocześnie uwielbieniem Boga,
- formułuje proste modlitwy, w których wyraża podziw, wdzięczność i uwielbienie Boga.

38 W DRODZE DO WIECZERNIKA

3. Proszę - Proście, a otrzymacie

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawdy, że Bóg chce rozmawiać z człowiekiem.
- Poznanie prawdy, że ochrzczony jest powołany do świętości.
- Poznanie prawdy, że przez Maryję zwracamy się z prośbą do Jezusa.
- Poznanie znaczenia modlitwy prośby i towarzyszących jej odpowiednich postaw ciała.
- Poznanie podstawowych gestów i słów, które służą wyrażaniu prośb wobec ludzi i Boga.
- Kształtowanie podstawowych umiejętności rozumienia gestów oraz formuł związanych z indywidualnymi i wspólnotowymi modlitwami prośby.
- Kształtowanie postawy otwartości, zaufania, wytrwałości i słuchania Boga podczas modlitwy.
- Motywowanie do powierzenia siebie dobremu Bogu oraz podejmowania modlitwy za siebie i bliźnich.

Treści

- Prośba w relacjach międzyludzkich. Postawy ciała ludzi proszących Boga w różnych potrzebach.
- Prośba rodziców o chrzest i wiarę dla swoich dzieci.
- Święci i święte proszą Boga za nami; z moim patronem w rodzinie Jezusa.
- Wezwania modlitwy *Ojcze nasz*.

- Jan Chrzciciel zapowiada przyjście Jezusa, Baranka Bożego, który gładzi grzechy świata.
- Maryja Matką Jezusa.
- Świadkowie narodzenia Jezusa. Józef i Maryja opiekują się Jezusem.
- Modlitwy oraz odpowiednio dobrane pieśni i piosenki religijne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna podstawowe gesty i słowa, które służą wyrażaniu prośb wobec ludzi i Boga,
- zna modlitwy prośby i towarzyszące jej odpowiednie postawy, Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 39
- zna podstawowe gesty oraz formuły związane z indywidualnymi i wspólnotowymi modlitwami prośby,
- zna słowa adwentowej prośby „Przyjdź, Panie Jezu”,
- wyjaśnia, dlaczego możemy zwracać się do Maryi z różnymi sprawami,
- wyjaśnia modlitwę *Ojcze nasz* w kontekście codziennego życia,
- zna wydarzenia związane z narodzeniem Jezusa,
- formułuje proste modlitwy prośby w potrzebach osobistych i społecznych za pośrednictwem Maryi i świętych.

4. Przepraszam - Panie, zmiłuj się!

Cele katechetyczne

- Odkrycie potrzeby nawrócenia w życiu człowieka oraz zaangażowania w przemianę własnego życia.
- Poznanie prawdy, że Jezus przebacza grzechy.
- Wprowadzenie w modlitwy przeproszenia i dziękczynienia.
- Kształtowanie umiejętności zwracania się z prośbą do Boga o przebaczenie.

r p r *

Treści

- Ludzie przepraszają, proszą o przebaczenie i okazują wdzięczność tym, którzy im wybaczą.
- Jezus pragnie, aby człowiek starał się być coraz lepszym Jego uczniem.
- Pan Bóg mówi do nas w naszym sumieniu i przebacza nam grzechy.
- Dobrane perykopy biblijne, pieśni religijne, modlitwy i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- rozumie słowa: „przepraszam”, „żałuję”, „chcę się poprawić”,
- odróżnia dobro od zła,
- wie, że przez zły czyn oddala się od Jezusa,
- wie, że Jezus przebacza grzechy,

- wyjaśnia, czym jest sumienie,
40 W DRODZE DO WIECZERNIKA
- zna *Akt żalu*,
- podaje sytuacje, przez które człowiek staje się lepszym,
- formułuje modlitwę, w której prosi o przebaczenie oraz dziękuje za wybaczenie.

5. Czekam - Przyjdź, Panie Jezu

Cele katechetyczne

- Zapoznanie się z religijnym znaczeniem gestów, znaków i słów związanych z sakramentalną obecnością zmartwychwstałego Jezusa w Kościele.
- Kształtowanie postawy sprzyjającej radosnemu oczekiwaniu i dobremu przygotowaniu do pierwszego spotkania z Jezusem w sakramencie , pojednania i pokuty oraz w Komunii Świętej.
- Wprowadzanie w motywowane wiarą spojrzenie na sposoby obecności i zbawczego działania zmartwychwstałego Jezusa w życiu człowieka.

Treści

- Gesty i słowa związane z obietnicami i oczekiwaniami na ich spełnienie.
- Wypełnianie obietnic i poleceń zmartwychwstałego Jezusa we wspólnocie Kościoła.
- Jezus czeka na nas w Kościele (swojej rodzinie) i w kościele (domu Bożym).
- Nasi bliscy pomagają nam w dobrym przygotowywaniu się na pierwsze spotkanie z Jezusem w Komunii Świętej.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna słowa i formy wyrażające oczekiwanie,
  - zna *Akt nadziei*,
  - wie, dlaczego czekamy na Jezusa,
  - wymienia sposoby obecności zmartwychwstałego Jezusa,
  - wie, że cisza jest wyrazem oczekiwania na Boga,
- Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 41
- wie, w jaki sposób przygotować się na spotkanie z Jezusem w Komunii Świętej,
  - wyjaśnia gesty, znaki i słowa związane z obecnością zmartwychwstałego Jezusa w Kościele.

6. Czuwam z Maryją i innymi świętymi

- Zróbcie, co wam powie

Cele katechetyczne

- Ukazanie roli matki w życiu człowieka.
- Poznanie biblijnych scen związanych z Maryją.
- Ukazanie przykładów świętych, którzy kochali Jezusa.
- Kształtowanie postawy gotowości wypełniania woli Jezusa w codziennym życiu.
- Kształtowanie umiejętności realizacji przykazania miłości Boga, bliźniego i siebie samego.
- Motywowanie do realizacji uczynków miłości i miłosierdzia wobec swoich najbliższych.

Treści

- Kochamy naszą mamę.
- Maryja - nasza Mama.
- Przez Maryję do Jezusa.
- Święci, którzy swoim życiem pokazywali nam Jezusa i wypełniali Jego wolę.
- Wypełnianie się obietnic i poleceń Jezusa we wspólnocie Kościoła: słucham Jezusa i odpowiadam na Jego słowa.
- Realizacja przykazania miłości i uczynków miłosierdzia w codziennym życiu.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wie, na czym polega rola mamy w jego życiu,
- wie, że Maryja jest naszą Matką,
42 W DRODZE DO WIECZERNIKA
- rozumie słowo „czuwać”, łączy je z zaangażowaniem,
- opowiada o wydarzeniach z życia Maryi,
- zna przykłady świętych, którzy swym życiem wypełniali wolę Jezusa,
- rozumie słowo „święty”,
- wskazuje przykłady realizacji przykazania miłości i uczynków miłosierdzia w codziennym życiu.

WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU

Rozbudzając w pierwszoklasistach świadomość chrztu, należy odwoływać się do wartości, jakie otrzymuje w tym sakramencie każdy ochrzczony, korelując je z wyobrażeniami katechizowanych. Dlatego też wprowadzając ich, na przykład, w chrześcijańskie rozumienie i przeżywanie godności dzieci Bożych, trzeba wskazywać na niepowtarzalne męstwo i wierność Jezusa Chrystusa, jakimi oznaczało się Jego pełne miłości odniesienie do Boga Ojca i każdego człowieka. Ewangelie opowiadają o osobach, które chciały do Niego dołączyć, a które On odesłał do domu. Chrześcijanie jednak

powołał przez chrzest i zaszczylił zaproszeniem do swojej najbliższej rodziny, jaką jest Kościół. Stąd wierzący mogą Go zatem nazwać swoim Przyjacielem i współpracować z Nim w przewycięzaniu zła oraz wprowadzaniu Królestwa Bożego w świecie. Świadomość chrztu o takiej właśnie treści zawiera w sobie świętą dumę, która u dzieci w tym wieku współbrzmie z właściwie pojętym poczuciem własnej wartości.

Z tak pojętą świadomością chrztu wiąże się zasadnicza wola jego akceptacji, przeżyta nie tylko w refleksji intelektualnej, ale wyrażona w motywowanym wiarą działaniu. Tego rodzaju aktualizacji łaski pierwszego sakramentu inicjacji chrześcijańskiej służy udział grupy katechetycznej w udzielaniu chrztu w czasie Mszy Świętej w kościele, pełne szacunku posługiwanie się znakiem krzyża, świętowanie dnia imienin ze szczególnym odniesieniem do świętych patronów, których imiona zostały dzieciom nadane przy chrzcie, celebracje katechetyczne związane z odnowieniem przyrzeczeń chrzcielnych itp.

Proponując konkretne rozwiązania metodyczne, wskazuje się bliskie życiu uczniów prezentowanie treści, ze szczególnym uwzględnieniem metod sprzyjających rozwojowi takich ludzkich wartości, jak: zmysł ufności, gotowość daru z siebie, prośba, radosne uczestniczenie w życiu społeczności szkolnej, rodzinnej oraz parafialnej poprzez zabawę, twórczość plastyczną, inscenizacje, naśladowanie wzorców osobowych, udział w nabożeństwach.

Klasa II szkoły podstawowej

KOCHAMY PANA JEZUSA

Program klasy II stanowi pomoc w doprowadzeniu katechizowanych do odkrycia i zachwycenia się Bożą miłością. Uwzględnia przy tym psychofizyczny

i religijno-kulturowy rozwój drugoklasistów. W strukturach treściowych proponuje się nawiązywanie do codziennych doświadczeń wychowanków, w szczególności zaś do tych, które dotyczą słuchania, odpowiadania,

dziękczynienia, przepraszania i przebaczenia, przyjmowania darów, obdarowywania. Doświadczenia te zamierza się wyjaśnić w świetle wiary postaci ze Starego i Nowego Testamentu, aby ułatwić katechizowanym coraz bardziej świadome przeżywanie roku liturgicznego.

Powyższe założenia uporządkowano według następujących umiejętności życiowych i liturgicznych: słuchania - *Mów, Panie* (dział 1), odpowiadania - *Oto ja, poślij mnie* (dział 2), dziękowania - *Dziękuję, o Panie* (dział 3), powracania - *Przyjmij mnie Ojczy* (dział 4), otrzymywania - *Boże dary* (dział 5), dzielenia się - *Jak Ty Panie* (dział 6).

1. Słuchamy - Mów, Panie

Cele katechetyczne

- Uwrażliwianie na potrzebę uważnego słuchania Boga i ludzi.
- Zapoznanie ze sposobami przemawiania Boga do ludzi.
- Kształtowanie umiejętności dotyczących okazywania czci księdze Piśma Świętego oraz poszanowania osób odczytujących i głoszących słowo Boże zawarte nie tylko w katechizmach, ale także w podręcznikach szkolnych.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 45

Treści

- Sposoby słuchania i odpowiadania w relacjach międzyludzkich. Postawy służące słuchaniu ludzi i dobremu zrozumieniu ich słów. Listy i książki jako środki przekazywania dobrych informacji i wyrazów życzliwości między ludźmi.
- Pan Bóg przemawia do nas w Piśmie Świętym; wyznaje nam swoją miłość w słowach i czynach Pana Jezusa zapisanych na kartach Ewangelii; przemawia do nas w głosie sumienia; uczy nas przez rodziców, wychowawców, kapłanów, katechetów.
- Dobrane perykopy biblijne, modlitwy, pieśni i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wskazuje, w jaki sposób Bóg przemawia do ludzi,
- zna wybrane postaci biblijne słuchające słów Boga,
- zna wydarzenia z życia Jezusa,
- wie, że Biblia jest księgą świętą - listem kochającego Ojca do ludzi, umie wyrazić wobec niej swój szacunek,
- rozumie dialogi stosowane podczas liturgii słowa,
- zna *Akt wiary*, *Akt miłości*,
- wyraża wdzięczność Bogu za to, że do nas mówi,
- wie, że wyciszenie sprzyja słuchaniu ludzi i Boga.

2. Odpowiadamy - Oto ja, poślij mnie

Cele katechetyczne

- Uwrażliwianie na potrzebę dawania właściwych odpowiedzi ludziom i Bogu.
- Zapoznanie z wybranymi postaciami biblijnymi słuchającymi słów Boga.
- Kształtowanie umiejętności odpowiadania swoim postępowaniem na słowo Boże.

Treści

- Ludzie wobec słowa Bożego w świetle przypowieści o siewcy.

46 W DRODZE DO WIECZERNIKA

- Pan Bóg mówi do Adama i Ewy, Abrahama, Mojżesza, Samuela, Maryi.
- Adwent czasem słuchania Pana Boga, który mówi przez Jana Chrzciciela.
- Dobrane perykopy biblijne, modlitwy, pieśni i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wie, że przez słowa, uczynki, modlitwę i wyznanie wiary odpowiada na słowo Boże,
- zna wybrane postaci biblijne, które odpowiedziały na wezwanie Boga,
- wyjaśnia sens chrześcijańskiego przeżywania okresu Adwentu;
- wyjaśnia, dlaczego powinien ufnie powierzać swoje grzechy i słabości Jezusowi Chrystusowi.

3. Dziękujemy - Dzięki, o Panie

Cele katechetyczne

- Ukazanie różnych sposobów wyrażania wdzięczności ludziom i Bogu.
- Ukazanie religijnego wymiaru okresu Bożego Narodzenia.
- Zapoznanie z publiczną działalnością Jezusa.
- Ukazanie Eucharystii jako szczególnej formy wdzięczności wobec Boga.
- Motywowanie do okazywania wdzięczności ludziom i Bogu.

Treści

- Różne formy wyrażania wdzięczności wobec ludzi i Boga. Wdzięczność jako postawa życiowa dziecka Bożego.
- Jezus w Nazarecie - życie Najświętszej Rodziny. Publiczna działalność Jezusa (nauczanie i cuda).
- Uczynki miłości, modlitwa i udział w Eucharystii jako wyraz naszej wdzięczności wobec ludzi i Boga.
- Dobrane perykopy biblijne, modlitwy, pieśni oraz piosenki i pieśni religijne służące interioryzacji powyższych treści.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 47

Wymagania

Uczeń:

- rozumie i posługuje się zwrotami wyrażającymi wdzięczność wobec ludzi i Boga,
- wyjaśnia, dlaczego powinien okazywać wdzięczność ludziom i Bogu,
- wie, że Eucharystia jest dziękczynieniem,
- wyjaśnia, dlaczego okres Bożego Narodzenia jest czasem chrześcijańskiej radości i dziękczynienia za bliskość Boga,
- zna wybrane perykopy biblijne, ukazujące publiczną działalność Jezusa,

- formułuje modlitwę, w której dziękuje Bogu za Jego miłość do ludzi.

4. Grzeszymy i powracamy - Przyjmij mnie, Ojcze

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawdy, że jesteśmy grzeszni, ale Bóg przebacza nam grzechy.
- Doskonalenie umiejętności oceny swojego życia.
- Wprowadzenie w tajemnicę spotkania z Bogiem w sakramencie pokuty i pojednania
- Kształtowanie postawy pokuty, nawrócenia i poprawy życia.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar przebaczenia.

Treści

- Pogłębienie prawdy, że miłosierny i przebaczący Bóg czeka na nasze nawrócenie, pokutę i przemianę życia.
- Źródło przebaczenia udzielanego przez Pana Boga (męka, śmierć i zmartwychwstanie Pana Jezusa).
- Warunki otrzymania od Pana Boga przebaczenia. Skutki otrzymanego od Pana Boga przebaczenia.
- Nauczanie Pana Jezusa o Bożym przebaczeniu: przypowieść Jezusa o miłosiernym Ojcu. Znaki czynione przez Pana Jezusa wyjaśniające Boże miłosierdzie.
- Kształtowanie sumienia. Znaki Bożego przebaczenia pozostawione przez Pana Jezusa Jego przyjaciołom: sakrament pokuty i pojednania.
- Grzechy główne.

48 W DRODZE DO WIECZERNIKA

- Sposób uzyskania przebaczenia Pana Boga w sakramencie pokuty i pojednania.
- Wielki Post - szczególnym czasem, przypominającym o pokucie, nawróceniu i poprawie życia.
- Jałmużna, post i modlitwa jako postawy pokutne.
- Dobrane perykopy biblijne, modlitwy, pieśni i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie przebaczenia w życiu ludzi oraz przebaczenia udzielanego ludziom przez Boga za pośrednictwem Jezusa,
- opowiada przypowieść o miłosiernym Ojcu,
- wyjaśnia nauczanie Jezusa o Bożym przebaczeniu,
- podaje warunki niezbędne do uzyskania przebaczenia przyniesionego ludziom przez Jezusa,
- opowiada o korzyściach pracy nad sobą,

- podaje treść formuły spowiedzi,
- wyjaśnia, czym jest sumienie i grzech,
- wymienia i krótko omawia grzechy główne,
- wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne związane z Wielkim Postem.

5. Otrzymujemy - Boże dary

Cele katechetyczne

- Odkrywanie i rozpoznawanie Bożych darów w codziennym życiu.
- Ukazanie religijnego wymiaru okresu Wielkanocy.
- Ukazanie znaczenia tajemnic sprawowanych w znakach podczas Eucharystii.
- Zapoznanie z sakramentami Kościoła jako sposobami obecności i działania Chrystusa w różnych sytuacjach egzystencji człowieka wierzącego.
- Kształtowanie postawy radości z obecności zmartwychwstałego Chrystusa wśród nas, wypływającej z przeżyć liturgicznych.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 49

Treści

- Znaczenie chleba w życiu człowieka.
- Potrzeba wiary niezbędnej do rozumienia słów i czynów Pana Jezusa, wyjaśniających tajemnicę Eucharystii (Mowa Eucharystyczna).
- Nauczanie Pana Jezusa o chlebie, odsłaniającym moc Boga i zapowiadającym nowy pokarm na życie z Nim.
- Eucharystia ofiarą, ucztą, znakiem jedności i miłości, znakiem zmartwychwstałego Jezusa. Postawy eucharystyczne.
- Okres wielkanocny: świętowanie zmartwychwstania Jezusa i spotkania ze Zmartwychwstałym.
- Niedziela pamiątką zmartwychwstania Jezusa.
- Sakramenty święte.
- Dobrane perykopy biblijne, modlitwy, pieśni i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego Eucharystia jest darem Boga;
- wyjaśnia znaczenie Eucharystii i ukazuje niezbędność wiary w obecność i działanie Jezusa w Eucharystii;
- wie, że Eucharystia jest uobecnieniem męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa.
- wyjaśnia związek między zmartwychwstaniem Jezusa i świętowaniem niedzielnej Eucharystii;

- wymienia sakramenty święte;
- wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne związane z Eucharystią.

6. Dzielimy się - Jak Ty, Panie

Cele katechetyczne

- Wskazanie na konieczność kierowania się w życiu wiarą, umożliwiającą rozumienie darów przyniesionych ludziom przez Jezusa.

- Poznanie prawdy, że Jezus wraz z Ojcem zesłał Ducha Świętego, aby nas jednoczyć z Bogiem i między sobą, aby uświęcić i ożywić naszą wiarę, nadzieję i miłość.

50 W DRODZE DO WIECZERNIKA

- Pogłębianie prawdy o możliwości spotkania Jezusa w różnych sytuacjach codziennego życia.
- Formowanie postawy przyjaciela Jezusa.
- Motywowanie do wyrażania miłości i przyjaźni wobec Jezusa.
- Kształtowanie umiejętności wyrażania wiary poprzez udział w Eucharystii, w uroczystościach religijnych oraz przez odwiedzanie kościoła i adorowanie Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie.

Treści

- Znaczenie przyjaźni i dzielenia się z innymi, uczynki miłosierdzia, „kto jest moim bliźnim?”.

- Niedzielną Eucharystią znakiem dzielenia się Boga przez Jezusa Jego życiem; dzielenie się miłością i jednością.

- Nakaz misyjny - posłannictwo we wspólnocie Kościoła i w świecie, świadectwo przynależności do Kościoła.

- Zesłanie Ducha Świętego — dar Pana Jezusa dla uczniów - początek działalności Kościoła.

- Eucharystia w życiu chrześcijanina i Kościoła (miejsce i zaangażowanie w życie Kościoła).

- Uroczystość Bożego Ciała znakiem obecności i dzielenia się z ludźmi życiem przez zmartwychwstałego Jezusa (procesja, adoracja).

Wymagania

Uczeń:

- wie, że Jezus jako Syn Boży przyszedł do ludzi, aby dzielić się z nimi trudami codziennego życia i posiadany życiem;

- wyjaśnia, dlaczego mamy trwać w przyjaźni z Jezusem i dzielić się z innymi;

- wyjaśnia religijne znaczenie uroczystości Ducha Świętego;

- wskazuje, co należy czynić, aby być prawdziwym przyjacielem Jezusa.

WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU

Klasa II powinna wprowadzić katechizowanych w przeżywanie roku

liturgicznego. Warto w tym czasie zwrócić jeszcze większą uwagę na Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 51 współpracę z rodzicami i duszpasterzami, dzięki której możliwy jest nie tylko przekaz wiadomości, ale przede wszystkim kształtowanie określonych umiejętności i przeżywanie różnych doświadczeń religijnych. Wiara dziecka powinna rozwijać się zarówno na płaszczyźnie intelektualnej (szkolne nauczanie religii), jak i w codziennym praktykowaniu (katecheza rodzinna i parafialna).

Zadaniem katechety w szkole i w parafii jest rozbudzanie motywacji oraz inspirowanie ciekawych sposobów interioryzacji wiedzy i wartości religijnych. Istotną rolę pełnią w tym procesie metody wyzwalające działanie: metody plastyczne, konstrukcyjno-praktyczne, eksponujące, dramatyczne, wycieczka, zabawa. Służą one poznawaniu i emocjonalnemu związaniu ucznia z prawdą. Posługując się metodami słownymi, należy pamiętać, że dziecko nie potrafi długo słuchać, uważać, rozumować, a jego myślenie jest jeszcze mocno konkretne. Jeśli stosuje się opis, opowiadanie, pogadankę, to muszą one dotyczyć konkretnych osób i wydarzeń. Warto także odwoływać się do różnych inscenizacji oraz pracy z obrazem.

W formowaniu postaw wiary i modlitwy ważną rolę pełni naśladowanie. Stąd istotna jest postawa katechety oraz wzorce postaci biblijnych i świętych. Wyzwalaniu radości służy stosowanie śpiewu i zabawy katechetycznej.

Pamięć mechaniczna, połączona z wyjaśnianiem zbyt trudnych treści, winna być wykorzystana do nauki prawd i zasad czy sformułowań biblijnych, liturgicznych, modlitw. Celem uspołecznienia ucznia, często do tej pory związanego jedynie z najbliższymi w rodzinie, należy stosować metody aktywizujące i budujące wspólnotę.

Klasa III szkoły podstawowej

PRZYJMujemy PANA JEZUSA

Pod koniec klasy III dziecko ma po raz pierwszy spotkać Chrystusa w sakramencie pokuty i pojednania oraz przez Komunię Świętą w Eucharystii.

Podobnie jak w poprzednich dwóch klasach, nawiązując do codziennych doświadczeń wychowanków, program powinien wprowadzić dzieci w umotywowaną wiarą komunie z Jezusem przebaczącym grzechy oraz obecnym i działającym w Najświętszym Sakramencie. Zasadniczym źródłem powyższych treści jest słowo Boże, zawarte w obrzędach sakramentu pojednania i pokuty oraz wytycznych Urzędu Nauczycielskiego Kościoła dotyczących Komunii Świętej i kultu Tajemnicy Eucharystii poza Mszą Świętą.

Sens bezpośrednich przygotowań katechizowanych do pierwszego

osobistego spotkania z Chrystusem w sakramencie pojednania i pokuty oraz Eucharystii zebrany jest w tytule: „Spotykamy Jezusa”. Uczniowie porządkują wiadomości i doskonalą swe umiejętności dotyczące modlitwy (dział 1) i przykazań (dział 2), sakramentu pokuty i pojednania (dział 3), Eucharystii (dział 4-6) oraz zgodnie z własnymi możliwościami, umocnieni błogosławieństwem, podejmują zadania apostołskie (dział 7).

1. Modlimy się

Cele katechetyczne

- Pogłębienie wiadomości o chrześcijańskiej modlitwie.
- Doskonalenie umiejętności modlitwy dziękczynienia, prośby, przeproszenia i uwielbienia.
- Motywowanie do praktykowania częstej modlitwy w oczekiwaniu na spotkanie z Jezusem.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 53

Treści

- Nowy rok szkolny i katechetyczny jako szansa na poznanie nauki Jezusa i pogłębienie przyjaźni z Nim; ludzie poszukują prawdy i chcą być kochani; cel i znaczenie międzyludzkich spotkań przy stole.
- Modlitwa indywidualna i wspólnotowa. Przykłady modlitwy w Piśmie Świętym.
- Dobrane piosenki religijne i pieśni liturgiczne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna i rozpoznaje różne formy modlitwy,
- formułuje modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga,
- wskazuje przykłady modlitwy w Biblii,
- wskazuje sytuacje, w których się modli.

2. Wypełniamy Przykazania

Cele katechetyczne

- Zapoznanie z treścią i znaczeniem przykazania miłości oraz poszczególnych przykazań *Dekalogu*.
- Zapoznanie z treścią przykazań kościelnych.
- Uwrażliwienie na potrzebę wypełniania przykazań.
- Kształtowanie postawy ucznia Jezusa żyjącego zgodnie z przykazaniami.
- Doskonalenie umiejętności oceny swojego postępowania w świetle przykazań.

Treści

- Przykazania jako życiowe drogowskazy.

- *Dekalog* - przykazania wobec Boga i bliźniego.
- Przykazanie miłości.
- Przykazania kościelne.
- Dobrane piosenki religijne i pieśni liturgiczne służące interioryzacji powyższych treści.

54 W DRODZE DO WIECZERNIKA

Wymagania

Uczeń:

- zna przykazania Boże,
- wie, że przykazania Boże zawierają się w przykazaniu miłości,
- wie, czym są dla nas przykazania,
- wyjaśnia treść przykazań,
- wskazuje, jak w codziennym życiu wypełniać przykazania.

3. Witamy i przepraszamy Pana Jezusa

Cele katechetyczne

- Zapoznanie z obrzędami wstępnymi Mszy Świętej.
- Przypomnienie pozdrowienia chrześcijańskiego.
- Pogłębienie wiedzy o grzechu, pokucie i nawróceniu.
- Pogłębienie znajomości prawdy, że w sakramencie pokuty i pojednania spotykamy Jezusa przebaczącego ludzkie grzechy.
- Formowanie postawy otwartości na powitanie Jezusa we Mszy Świętej.
- Kształtowanie umiejętności uznawania własnych win, przepraszania oraz wyrażania wdzięczności za dar pojednania w odniesieniu do Boga i ludzi.
- Doskonalenie umiejętności związanych z postawami pokutnymi sprzyjającymi owocnemu korzystaniu z sakramentu pokuty i pojednania.
- Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania w czasie obrzędów wstępnych Mszy Świętej.

Treści

- Jezus zaprasza nas na spotkanie.
- Przygotowanie do spotkania.
- Znak krzyża. Akt pokuty.
- Uwielbienie Boga.
- Grzech człowieka. Łaska uświęcająca.
- Spotkanie z Jezusem w sakramencie pokuty.

Wymagania

Uczeń:

- wie, że Jezus zaprasza wszystkich na Eucharystię,
- Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 55
- wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa we Mszy

Świętej,

- wymienia elementy obrzędów wstępnych Mszy Świętej,
- rozumie znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań występujących w tej części Mszy Świętej,
- wyjaśnia warunki przystępowania do sakramentu pokuty i pojednania,
- wymienia owoce sakramentu pokuty i pojednania.

4. Słuchamy Pana Jezusa

Cele katechetyczne

- Ukazanie wartości wspólnotowego spotkania przy stole Słowa Bożego.
- Uwrażliwianie na słowo Boże zawarte w Piśmie Świętym i celebrowane w liturgii.
- Zapoznanie z Jezusem Chrystusem, który będąc Słowem Boga w czasie liturgii słowa rozmawia ze zgromadzonymi i Pisma im wyjaśnia.
- Ukazanie *Credo*, wyznania wiary jako odpowiedzi wierzących na wyzwanie Boga.
- Wprowadzenie w strukturę liturgii słowa oraz kształtowanie wypływającej z wiary postawy należnej czci wobec Pisma Świętego.
- Kształtowanie postawy słuchania słowa Bożego, zaufania Bogu i wyznawania wiary w Boga.

Treści

- Rola pisma, czasopism, książek, listu pisanego przez osobę bliską. Potrzeba komentowania i wyjaśniania tego, co zostało napisane w relacjach międzyludzkich.
- Jezus Chrystus rozmawia z nami w liturgii słowa i Pisma nam wyjaśnia.
- Jezus Chrystus uczy nas wiary - Wyznanie wiary.
- Powierzenie Bogu siebie i innych - modlitwa wiernych.
- Dobrane pieśni, gesty i znaki liturgiczne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

56 W DRODZE DO WIECZERNIKA

- zna strukturę liturgii słowa,
- wie, że w liturgii słowa sam Jezus Chrystus rozmawia ze zgromadzonymi i Pisma im wyjaśnia,
- wyjaśnia, dlaczego Ewangelia jest najważniejszym tekstem biblijnym w liturgii słowa,
- wie, jak należy słuchać słowa Bożego,
- wyjaśnia przebieg liturgii słowa,
- zna „Wierzę w Boga”,

- wyjaśnia, w jaki sposób uczeń Jezusa może wyznawać swoją wiarę,
- wyjaśnia znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań występujących w tej części Mszy Świętej.

5. Uczestniczymy w ofiarowaniu i przeistoczeniu

Cele katechetyczne

- Przypomnienie wydarzeń dotyczących męki i śmierci Jezusa na krzyżu oraz ich religijnego znaczenia.
- Wprowadzanie w Eucharystię jako sakramentalne uobecnianie ofiary Chrystusa i Kościoła.
- Wyjaśnienie religijnego znaczenia darów chleba i wina.
- Wyjaśnienie znaczenia ofiarowania się razem z Jezusem Bogu w świetle liturgicznego przygotowania darów i pierwszej Modlitwy eucharystycznej we Mszy Świętej z udziałem dzieci.
- Kształtowanie postaw eucharystycznych: ofiarowania, jedności i miłości, wdzięczności w codziennym życiu.

Treści

- Konieczność wyrzeczenia, ofiarowanie i powierzanie siebie osobom kochanym.
- Przygotowanie i przyniesienie darów.
- Wspomnienie wielkich dzieł Boga w historii.
- Wołamy o Ducha Świętego.
- Pan Jezus przemienia chleb w swoje Ciało, a wino w swoją Krew. Obecność Jezusa wśród nas pod postacią Chleba i Wina.
- Znaczenie słów: „Bierzcie i jedzcie”; „Bierzcie i pijcie”; „To czyńcie na moją pamiątkę”.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 57

- Modlimy się za Kościół.
- Dobrane piosenki religijne i pieśni liturgiczne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wymienia podstawowe dary przynoszone do ołtarza,
- wie o potrzebie ofiarowania siebie samego Bogu podczas procesji z darami,
- opowiada o działaniu Ducha Świętego podczas Eucharystii,
- zna słowa tajemnicy wiary,
- wie, że Jezus zmartwychwstały jest obecny podczas każdej Mszy Świętej pod postacią Chleba i Wina,
- opowiada o wydarzeniach podczas Ostatniej Wieczerzy,
- rozumie, że Eucharystia jest sakramentalnym uobecnieniem ofiary Chrystusa i Kościoła,

- wyjaśnia słowo „przeistoczenie”,
- wyjaśnia religijne znaczenie darów chleba i wina,
- wyjaśnia znaczenie ofiarowania siebie Ojcu razem z Jezusem w czasie celebracji eucharystycznej,
- wskazuje możliwości współofiarowania siebie z Jezusem,
- wyjaśnia znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań występujących w tej części Mszy Świętej.

6. Uczujemy z Panem Jezusem

Cele katechetyczne

- Zapoznanie z bogactwem mszalnych obrzędów Komunii Świętej.
- Ukazanie ważności Modlitwy Pańskiej i wołania o jedność i pokój.
- Uwrażliwienie na potrzebę jedności i pokoju we wspólnocie Kościoła oraz nieustannego wzrastania w miłości Boga i bliźniego.
- Kształtowanie postaw sprzyjających kulturalnemu spożywaniu codziennych i świątecznych posiłków oraz godnemu i owocnemu uczestniczeniu w Uczcie Eucharystycznej.

58 W DRODZE DO WIECZERNIKA

Treści

- Codzienny i świąteczny posiłek w rodzinie, wspólne spotkanie przy rodzinnym stole z okazji świąt religijnych; pragnienie jedności i pokoju między ludźmi oraz udanego przeżywania niedzieli w relacjach międzyludzkich.
- Modlitwa Pańska. Znak pokoju.
- Godne przyjmowanie Eucharystii. Owoce Komunii Świętej.
- Dziękczynienie i uwielbienie Jezusa Eucharystycznego.
- Dobrane piosenki religijne i pieśni liturgiczne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie i wartość wspólnego posiłku,
- wyjaśnia, na czym polega godne i owocne uczestnictwo w Uczcie Eucharystycznej,
- wie, że pełne uczestnictwo w Eucharystii łączy się z przystąpieniem do Komunii Świętej,
- wyjaśnia, co to znaczy, że Jezus karmi nas swoim Ciałem,
- wie, że należy modlić się przed przyjęciem i po przyjęciu Komunii Świętej,
- wyjaśnia znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań występujących w tej części Mszy Świętej.

7. Przyjmujemy błogosławieństwo

Cele katechetyczne

- Ukazanie znaczenia błogosławieństwa w życiu człowieka.
- Zachęcenie do dawania świadectwa o Jezusie zmartwychwstałym w codziennym życiu.
- Przypomnienie prawdy, że Jezus daje nam siłę do dobrego postępowania.
- Wskazanie na błogosławieństwa, które znajdują się w centrum przepowiadania Jezusowego.
- Kształtowanie postaw, w których są realizowane treści związane z błogosławieństwami.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 59

Treści

- Pan Jezus wzywa do dawania świadectwa.
- Przez kapłana Pan Jezus błogosławi swoim uczniom.
- Sytuacje z życia codziennego, kiedy udzielane jest błogosławieństwo.
- Wartości pomagające poprawnie kształtować międzyludzkie kontakty.
- Błogosławieństwo w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.
- Dobrane piosenki religijne i pieśni liturgiczne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest błogosławieństwo,
- wymienia sytuacje, w których otrzymuje błogosławieństwo od rodziców, opiekunów, dziadków,
- wyjaśnia, dlaczego Jezus posyła swoich uczniów do innych ludzi,
- wyjaśnia, co może zrobić chrześcijanin, aby realizować posłanie Jezusa,
- wskazuje, w jaki sposób dawać świadectwo i jak dzielić się wiarą w swoim otoczeniu,
- wyjaśnia znaczenie gestów, postaw, pozdrowień i wezwań występujących w obrzędach zakończenia Mszy Świętej.

WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU

Wprowadzając uczniów w rozumienie i współuczestniczenie w Eucharystii, trzeba wyakcentować jej centralne znaczenie dla stawania się i bycia chrześcijaninem. Rozwijanie przez katechizowanych w sobie godności

dzieci Bożych i przyjaźni z Chrystusem jest procesem nie tylko indywidualnym,

wyznaczającym poszczególnym osobom nowe odniesienie

do Boga, lecz jednocześnie wydarzeniem społeczno-wspólnotowym. Stajemy się bowiem chrześcijanami w społeczności Ludu Bożego, którego

najmniejszymi jednostkami eklezjalnymi są poszczególne wspólnoty gromadzące się przy ołtarzu Chrystusa na sprawowanie Eucharystii. Z niej bowiem jako ze źródła spływa na nas łaska i z największą skutecznością przez nią dokonuje się uświęcenie człowieka w Chrystusie i uwielbienie Boga, które jest celem wszystkich innych dzieł Kościoła (KL 10).

60 W DRODZE DO WIECZERNIKA

Katechizowane w środowisku szkolnym dzieci przynależą do określonej wspólnoty eklezjalnej, która regularnie - przede wszystkim w niedziele i święta - gromadzi się przy stole eucharystycznym. Umożliwiając im zatem stopniowe dochodzenie do zrozumienia i współdziałania w Eucharystii, należy brać pod uwagę realizację niniejszego zadania w długoletnim procesie katechizacji oraz fakt, że mamy do czynienia z tajemnicą wiary w ścisłym tego słowa znaczeniu. W tej sytuacji, gdy treści wiary przerastają możliwości zrozumienia ich przez dziecko, obowiązuje zasada, iż przybliżymy je katechizowanym przynajmniej w takiej postaci, której na dalszych etapach wychowania w wierze nie trzeba będzie odwoływać przez wprowadzanie niczym nieuzasadnionych poprawek.

Obydwa cele wychowania do uczestnictwa we Mszy Świętej, mianowicie zrozumienie i współdziałanie, są ze sobą nierozzerwalnie związane i warunkują się wzajemnie. Ten związek implikuje rozwiązania metodyczne, w których będzie preferowane uczenie się przez działanie. Tego rodzaju nauczanie dokonuje się, między innymi, w ramach dziecięcych nabożeństw katechetyczno-liturgicznych, w których mogą znaleźć zastosowanie inscenizacja, udramatyzowane opowiadanie, medytacja i opowiadanie treści obrazu, znaku lub przedmiotu, wspólny śpiew czy muzykowanie itp.

KORELACJA NAUCZANIA RELIGII Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ

Klasa I

- Edukacja polonistyczna: Umiejętność słuchania i zrozumienia wypowiedzi innych osób; komunikowania spostrzeżeń, potrzeb, odczuć; zadawania pytań i odpowiadania na pytania innych osób; dostosowania tonu głosu do sytuacji, rozmowy na tematy związane z życiem rodzinnym i szkolnym; pisanie prostych, krótkich zdań; słuchania w skupieniu czytanych utworów; uczestnictwo w zabawie teatralnej.
- Edukacja muzyczna: Śpiew piosenek; słuchanie muzyki; wyrażanie doznań werbalnych i niewerbalnych.
- Edukacja plastyczna: Ilustrowanie scen i sytuacji wybranymi technikami plastycznymi; umiejętność korzystania z narzędzi multimedialnych.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 61

- Edukacja społeczna: Kontakty z rówieśnikami i dorosłymi; pomoc potrzebującym; rodzina - relacje w rodzinie, budowanie więzi w rodzinie, prawa i obowiązki w rodzinie; symbole narodowe.
- Język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny: Słownictwo religijne i modlitwy.

Klasa II i III

- Edukacja polonistyczna: Umiejętność: słuchania wypowiedzi i korzystania z przekazywanych informacji; czytania i rozumienia tekstów oraz wyciągania z nich wniosków; czytania tekstów i recytowania wierszy; tworzenia wypowiedzi, krótkich opowiadań i opisu; dobierania właściwych form komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych; uczestniczenia w rozmowach; stosowania formuł grzecznościowych.
- Edukacja muzyczna: Śpiew w zespole piosenki ze słuchu; aktywne słuchanie muzyki i określanie jej cech.
- Edukacja plastyczna: Przekazy medialne i zastosowanie ich wytworów w działalności twórczej; upowszechnianie kultury w środowisku szkolnym; dziedziny działalności twórczej człowieka; wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do dziedzictwa kultury.
- Edukacja społeczna: Pomoc potrzebującym; rodzina i jej tradycje; prawa i obowiązki w rodzinie; szacunek do drugiego człowieka; relacje z dorosłymi i rówieśnikami, praca i wypoczynek; tolerancyjność, prawdomówność, sprawiedliwość; uczestnictwo w życiu środowiska lokalnego; symbole narodowe i najważniejsze wydarzenia historyczne; tradycje i historia regionu.
- Język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny: Słownictwo religijne i modlitwy.

62 W DRODZE DO WIECZERNIKA

WSPÓŁPRACA ŚRODOWISK WYCHOWAWCZYCH

Rodzina

1. Rodzice są pierwszymi wychowawcami, a rodzina chrześcijańska powinna odzwierciedlać różne aspekty i funkcje życia całego Kościoła. Aby dobrze przygotować rodziców do podejmowania tych zadań względem dzieci, należy przewidzieć systematyczną współpracę katechety z rodzicami. Formy jej zależne będą od miejscowych tradycji oraz warunków szkolnych. W pracy tej należy również uwzględnić rolę dziadków i innych członków rodziny dziecka.
2. Poprzez spotkania katechetyczne należy dążyć do stworzenia katechezy rodzinnej, bez której trudno mówić o pełnym przygotowaniu do życia chrześcijańskiego. W sytuacji rodzin niepełnych (rozwód, separacja,

związek niesakramentalny) należy dyskretnie zachęcać oraz ukazywać możliwości rozwijania życia religijnego. Należy brać pod uwagę fakt odchodzenia niekiedy całych rodzin od praktyki niedzielnej Eucharystii.

3. Czasem szczególnie sprzyjającym współpracy trzech środowisk (szkoły, rodziny, parafii) jest okres przygotowania do pierwszego pełnego uczestnictwa we Mszy Świętej (I spowiedź i I Komunia Święta w klasie III), obejmujący cały etap edukacyjny, zwłaszcza czas II i III klasy.

4. Spotkania z rodzicami winny wpisywać się w całokształt działań katechetycznych, a nie tylko pedagogizujących. Powinny być prowadzone w formie warsztatów, dialogu i wspólnej pracy. Dlatego należy je organizować

dla rodziców jednej klasy, a przynajmniej jednego poziomu wiekowego.

Podczas comiesięcznych spotkań z rodzicami dzieci klasy II i III należy dążyć do pogłębienia wiary przez odpowiednio dobraną tematykę (wiara i jej wyznawanie, znaki wiary, grzech i nawrócenie, zgromadzenie eucharystyczne

i udział w nim, codzienne przeżywanie chrześcijaństwa) oraz przeżywanie Mszy Świętych inicjacyjnych.

5. Spotkania takie należy organizować na terenie szkoły lub parafii, zawsze w porozumieniu z władzami szkolnymi i proboszczem.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 63

Tematyka spotkań z rodzicami

Klasa I

- Czym jest nauka religii?
- Rozmowa z dzieckiem na tematy religijne.
- Nauka modlitwy w rodzinie.
- Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu.
- Pismo Święte - słowo Boga do człowieka.
- Wyznawanie wiary.
- Świętowanie wiary w rodzinie.
- Świętowanie wiary we wspólnocie Kościoła.

Klasa II

- Wydarzenia zbawcze w roku liturgicznym.
- Pielęgnowanie tradycji rodzinnych i religijnych w roku liturgicznym.
- Wiara źródłem ludzkiej życzliwości, pogody ducha, radości.
- Doświadczenie Bożego miłosierdzia w naszym życiu.
- Nawrócenie w życiu człowieka.
- Okazywanie miłości Bogu i ludziom.
- Zaangażowanie w życie wspólnoty Kościoła.
- Systematyczny, świadomy i czynny udział we Mszy Świętej.

Klasa III

- Wpływ atmosfery domu rodzinnego na przygotowanie się dziecka do , pierwszej spowiedzi i Komunii Świętej.
- Modlitwa różańcowa w rodzinie.
- Powołanie do świętości.
- Symbole przynależności do Chrystusa i Kościoła.
- Obecność Chrystusa w Eucharystii.
- Jak pomóc dziecku przygotować się do sakramentu pokuty i pojednania?
- Pierwsza Komunia Święta - świętem dziecka; świętem rodziny.
- Pielęgnowanie przyjaźni z Bogiem.

64 W DRODZE DO WIECZERNIKA

Parafia

1. Pośrednie przygotowanie do sakramentów pokuty i Eucharystii dokonuje się podczas nauczania religii w szkole. Wprowadzenie zaś bezpośrednio

w misterium tych sakramentów winno dokonać się w parafii miejsca zamieszkania ucznia. Tam również powinna mieć miejsce troska o uświęcenie,

o pogłębienie życia eucharystycznego po I Komunii Świętej.

2. W tym celu, uwzględniając tradycje diecezji i miejscowe warunki, należy organizować spotkania pastoralne o charakterze skrutyniów: Mszy Świętych inicjacyjnych, nabożeństw związanych z przekazaniem znaków religijnych.

3. Szczególnie ważne jest angażowanie całych rodzin w formację pastoralno-liturgiczną dzieci (włączanie się w przygotowanie liturgii, celebracje

obrzędowe, zaangażowanie się dzieci w grupy liturgiczne: ministranci, bielanki). Rodzice, realizując swe posłannictwo *pierwszych katechetów*, winni aktywnie włączać się w działania podejmowane przez parafię.

Tematyka spotkań w ramach duszpasterstwa katechetycznego w parafii

Klasa I

- Z Bogiem rozpoczynamy nowy rok szkolny i katechetyczny.
- Podczas chrztu zostaliśmy przyjęci do grona przyjaciół Jezusa.
- Dziękujemy Bogu za rodziców proszących dla nas o wiarę.
- Wyznajemy wiarę w Boga.
- Boga nazywamy naszym Ojcem.
- Bogu dziękujemy za Jezusa.
- Dajemy świadectwo o Bogu.
- Oddajemy cześć Bogu razem z Matką Jezusa (nabożeństwo majowe).

Klasa II

- Z Bogiem rozpoczynamy nowy rok szkolny i katechetyczny.
- W tajemnicach różańca poznajemy życie Jezusa i Maryi (nabożeństwo różańcowe).

• Święci proszą Boga za nami.

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej 65

- W Jezusie doznajemy dobroci Boga.
- Dobremu Bogu powierzam swoje radości i kłopoty.
- Przepraszam Boga za popełnione zło.
- Przyjaciele Jezusa oddają cześć Maryi (nabożeństwo majowe).
- Oddajemy cześć Najświętszemu Sercu Pana Jezusa (nabożeństwo czerwcowe).

Klasa III

- Rozpoczynamy przygotowanie do pierwszej spowiedzi i Komunii Świętej.
- Razem z Maryją przygotowujemy się do pierwszego spotkania z Jezusem w spowiedzi i Komunii Świętej (poświęcenie różańców).
- Święci wzorem do naśladowania.
- Medalik symbolem naszej wiary (poświęcenie medalików).
- Książeczka do modlitwy naszym modlitewnikiem na drogę życia (poświęcenie książeczek do modlitwy).
- Jezus światłem naszego życia.
- Krzyż znakiem miłości Boga do człowieka (nabożeństwo drogi krzyżowej).
- Przepraszamy Boga i bliźnich (nabożeństwo pokutne).